

**Svenska
kyrkan**

Roslagens
västra pastorat

Församlingsinstruktion

2025-2028

*En levande och inkluderande kyrka
som tar ansvar för Guds skapelse!*

Roslagens västra pastorat består av Edsbro-Ununge, Fasterna, Gottröra, Husby, Skederids och Rö, Häverö-Edebo, Närtuna och Rimbo församlingar.

Innehåll

Inledning	3
Sju församlingar – ett pastorat	4
Våra församlingar, kyrkor och kapell	5
Pastoralt program	6
Gudstjänst och kyrkliga handlingar	7
Undervisning	8
Diakoni	9
Mission	10
Samverkan och ekumenik	11
Obligatoriska uppgifter	12
Avslutning och giltighetstid	14

Inledning

En levande och inkluderande kyrka som tar ansvar för Guds skapelse!

Svenska kyrkan i Roslagens västra pastorat, är en del av den världsvida kyrkan. Vi ska i ord och handling göra Jesus Kristus känd så att alla människor kan komma till tro och växa som kristna.

Kyrkans grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission.

Under 2024 har vi tagit steget att börja arbetet med att bli miljödiplomerade.

Pastoratets vision är "En levande och inkluderande kyrka som tar ansvar för Guds skapelse!"

Församlingsinstruktionen för Roslagens västra pastorat gäller för församlingarna Edsbro–Ununge, Fasterna, Gottröra, Husby, Skederids och Rö, Häverö–Edebo, Närtuna och Rimbo.

Pastoratsregleringen som genomfördes 1 januari 2018 har möjliggjort att bygga en enhet ur ett pastoralt, ekonomiskt, organisatoriskt och demokratiskt perspektiv, där varje församling tillåts bevara och utveckla sin identitet och särart inom det pastoraliska området.

Sedan regleringen har pastoratets organisation tagit form med nya goda samordningsvinster. Återstående utmaningar är bland annat att engagera förtroendevalda till de sju församlingsråden och att hitta nya vägar för utveckling av gudstjänstlivet.

Församlingarnas identitet kommer här att synliggöras i församlingsinstruktionen, vilken blir en utgångspunkt för församlingarnas arbete med budget och verksamhetsplan. Den utgör även underlag för återkommande reflektion med regelbundna avstämningsmöten över församlingarnas inriktning och mål. Här ser vi det som viktigt att fundera över utvecklings- och prioriteringsområden.

Sju församlingar – Ett pastorat

Roslagens västra pastorat med sju församlingar ligger i västra delen av Norrtälje kommun i Stockholms län och gränsar till Uppsala län. Området är naturskönt med en rik gammal och aktiv jordbruksbygd. Av våra medeltida kyrkor finns endast Edsbro kyrka inne i en tätort. Övriga är belägna i utkanten eller helt utanför närmaste ort.

I södra delen av pastoratet är landskapet till största delen öppet medan skogs- landskap dominerar i de mellersta och norra delarna. Där ligger också flertalet av det 30-tal naturreservat vi har. Endast längst i norr finns inom pastoratet en bit kust mot Ålands hav.

I pastoratet finns sju tätorter. Av dessa är fem gamla bruksorter; Edsbro, Hallstavik, Herräng, Rånäs och Skebobruk.

Av dessa är Hallstavik och Herräng aktiva bruksorter, med stor betydelse i bygden. Finsta tätort tillkom runt den heliga Birgittas födelsegård.

Rimbo blev från 1880 en stor järnvägs-knut. Sedan 1981 är samtliga järnvägs-linjer nedlagda, men Rimbo är fortfarande en knutpunkt för väg- och kollektivtrafik. Närheten till arbetsplatserna i Norrtälje, Stockholm, Uppsala och runt Arlanda bidrar till att Rimbo är den ort i pastoratet som har störst tillväxt.

Hallstavik är ett mångkulturellt samhälle, då mycket invandring har skett de senaste åren, detta gäller också i någon mån Rimbo.

Rimbo och Hallstavik har större affärs-centrum och viss offentlig service. Grundskolor finns i alla tätorter utom i

Herräng. Gymnasieskolor(friskolor) finns i Hallstavik och Ekebyholm utanför Rimbo. I området finns över 20 förskolor.

Det är i första hand Hallstavik och Rimbo som har socialt utsatta områden med stort diakonalt behov.

I pastoratet fanns vid årsskiftet 2024, 20 449 invånare, vilka utgjorde 31,2 % av Norrtälje kommunens befolkning. Av dessa var 12 167 medlemmar i Svenska kyrkan. Mer än hälften av medlemmarna bodde i de två största församlingarna Rimbo och Häverö-Edebo.

Närheten till Stockholm och Uppsala gör att pastoratet har många fritidsboende. Från tidig vår till allhelgonatid bor och vistas cirka 30 000 personer i pastoratet.

Andelen kyrkotillhöriga är 59,5 % att jämföra med 61,9 % i hela kommunen. Lägst är tillhörigheten i de två största församlingarna med 55,8 – 57,7 %. Alla övriga har ca 65 % medlemmar. Störst andel finns i Närtuna församling med 69,6 %.

Minskat antal medlemmar är en utmaning för hela Svenska kyrkan. Här utgör inte Roslagens västra pastorat något undantag. Minskningen är dock mycket ojämnt fördelad.

Aktiva utträden svarar endast för ungefär 27,45 % av minskningen. En annan utmaning är vården av det stora antalet kyrkor och kapell i förhållande till antalet medlemmar. I genomsnitt har vi ett kyrkorum per 760 medlemmar.

Våra församlingar, kyrkor och kapell

Edsbro-Ununge församling

Församlingen bildades 2010 då Edsbro och Ununge församlingar gick samman. Här ligger de båda orterna Edsbro och Skebobruk. I församlingen finns medeltids-kyrkorna Edsbro och Ununge.

Fasterna församling

I församlingen finns Fasterna kyrka och Rånäs kapell. I församlingen ligger pastoratets lägergård Lejdet som brann ner december 2022 och som kommer återuppbyggas under 2025.

Gottröra församling

Gottröra är med sitt läge vid väg 77 porten till Norrtälje kommun för den som kommer från Uppsala/Arlanda. I församlingen finns Gottröra kyrka.

Husby, Skederids och Rö församling

Församlingen bildades 2008 när Husby-Sjuhundra, Skederid och Rö gick samman. Här finns tre medeltidskyrkor varav Skederids kyrka räknas som heliga Birgittas barndomskyrka och är en internationellt känd pilgrimskyrka.

Häverö-Edebo församling

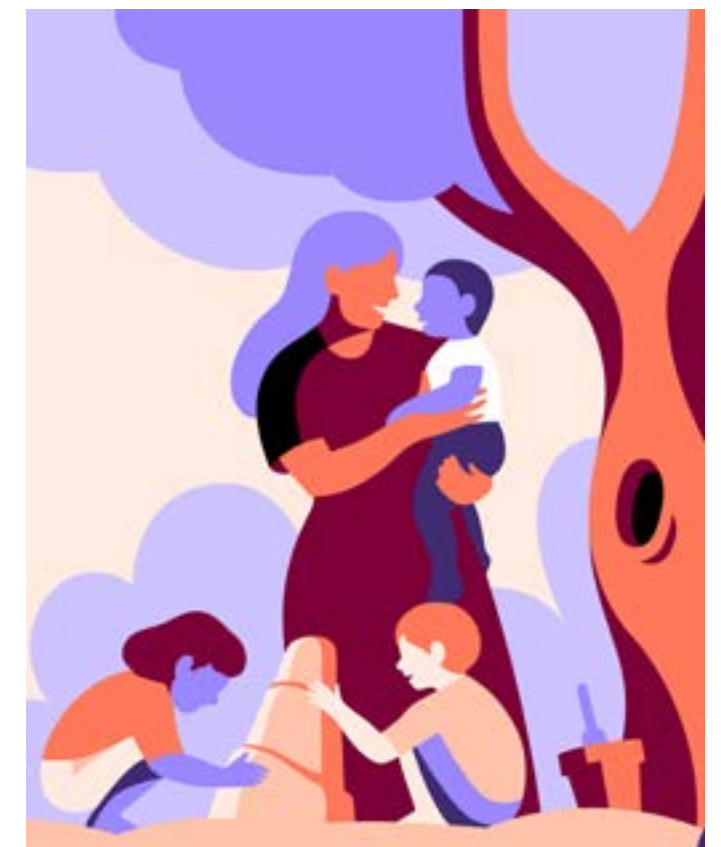
Hallstavik är centralorten i nordvästra kommundelen. I församlingen finns Häverö kyrka, Hallstaviks kyrka och Edebo kyrka samt Fiskarens kapell och Häverö gravkapell.

Närtuna församling

Församlingen ligger söder om väg 77 och består av byar och gårdar. I församlingen finns Närtuna kyrka som ligger vid den forna vikingaleden mellan Uppsala och Östersjön. (Långhundraleden)

Rimbo församling

Rimbo är centralort i södra delen av pastoratet. I församlingen finns Rimbo kyrka och S:t Annas kapell invigt 2017.

Pastoralt program

Inledning

En bild som har återkommit många gånger när vi blev ett pastorat är bilden av kroppen och dess lemmar.

”Ty liksom vi har en enda kropp med många lemmar, alla med olika uppgifter, så utgör vi, fast många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar som är till för varandra. Vi har olika gåvor allt efter den nåd vi har fått: profetisk gåva i förhållande till vår tro, tjänandets gåva hos den som tjänar, undervisningens gåva hos den som undervisar, tröstens gåva hos den som tröstar och förmanar, gåvan att frikostigt dela med sig, att vara nitisk ledare och att med glatt hjärta visa barmhärtighet”. (Rom 12: 4–8)

Vårt gemensamma ansvar som Kristi kyrka är att bära tron vidare i våra egna och andras liv och i kommande generationer. Där människor lever ska möjlighet finnas att fira gudstjänst, ta emot undervisning, leva i diakoni och mission. Församlingarna ska våga möta nutid, vara lyhörda och anpassa gudstjänstlivet och verksamheten när samhällets och människors liv förändras.

Foto: M Aronsson/IKON

Gudstjänst och kyrkliga handlingar

Ett möte med Gud

Gudstjänsten är kyrkolivets centrum, där församlingen möter Gud i Ordet och i sakramenten som är dopet och nattvarden. Kyrkans dag för huvudgudstjänst är vanligtvis söndagen, eftersom Jesus Kristus uppstod på söndagen, Herrens dag. Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud och med varandra.

Då varje församling är unik ska vi uppmuntra församlingarna att tillsammans med anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare utveckla gudstjänstlivet, så att det fungerar på bästa sätt för just den församlingen.

En gudstjänst är alltid öppen för alla och alla är välkomna att vara med!

Det är av stor vikt att varje församling så långt det är möjligt uppmuntras att bevara sin egen identitet. Det är viktigt med fortsatt strategiskt tänkande kring gudstjänstlivet i församlingarna.

Huvudgudstjänst firas varje söndag och kyrklig helgdag i någon av våra kyrkor. Det finns vanligtvis minst en högmässa varje söndag i pastoratet.

Även om söndagen är kyrkans dag för huvudgudstjänst, går vi mot en utveckling där arbetsliv och privatliv upptar människors tid på helger. Vi behöver möta våra barn, ungdomar och deras familjer mer i vardagen. Därför firar vi ibland vardagsgudstjänster i anslutning till verksamheterna.

Vårt mål är också att kunna erbjuda skjuts till de som har det svårt att på egen hand ta sig till gudstjänsterna eller den diakonala verksamheten.

Våra musikgudstjänster och konserter är ett annat sätt, där ett möte sker, mellan Gud, människan och varandra. Sången och musiken tillsammans med det heliga gudstjänstrummet ger en upplevelse om vem Gud är. Här kan människor tolka sina andliga och existentiella frågor och här fyller musik- och körverksamheten i församlingarna en viktig funktion.

Undervisning

...de deltog troget i apostlarnas undervisning och den inbördes hjälpen, i brödbrytandet och bönerna. (Apg 2:42)

Ett av kyrkans grundläggande uppdrag är att undervisa. Varje människa är kallad att vara en lärjunge, och i dopet grundläggs ett livslångt lärande. All kyrkans undervisning är dopundervisning.

”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er” (Matt. 28:19–20).

Genom gudstjänst och förkunnelse undervisar vi om Jesus Kristus. Kunskaper om Gud, om kristen tro, om att vara människa – det är något som utvecklas och fördjupas genom hela livet. Kyrkan har en stor uppgift att hålla dessa frågor levande och förmedla viktiga erfarenheter och kunskaper. Detta är extra viktigt nu när kunskaperna om kristen tro minskar.

Genom lärande och undervisning ges människor möjlighet att finna redskap för att tala om tro, växa i tro, och fördjupa sin relation till Gud, liksom stöd i att tyda och leva sitt liv i dopets grund. Jesus själv gick upp på berget och undervisade, det vi kallar för bergspredikan:

”När han såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom. Han började undervisa dem och sade: Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. Saliga de som sörjer, de ska bli tröstade...” (Matt 5:1–4)

Varje människa är genom dopet kallad att vara lärjunge. Undervisningen handlar om att stödja ett livslångt lärande med dopet som grund och tolkningsmönster. Dopets och påskens hoppfulla rörelse ”genom död till liv” gäller både tro och liv, och är utgångspunkten i kyrkan/församlingens undervisande sammanhang.

Hur kopplar församlingen ihop kristen tro och ett hållbart liv, i såväl förkunnelsen som i praktisk handling i vardagen?

En av församlingens uppgifter är att skapa mötesplatser. Undervisning sker hela tiden, i allt det som vi gör i verksamhetens alla åldersgrupper och i gudstjänster. Inför alla olika åldrar krävs medvetenhet om tillämplig pedagogik och metod. Enligt Kyrkoordningen intar barnen (0–18 år) en särställning i kristen tro och behöver därför särskilt uppmärksammas, och de har i enlighet med FN:s barnkonvention rätt till en andlig utveckling.

Diakoni

”Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till” (Ef 2:10)

Diakoni är kristen tro som blir uttryckt i handling där varje kristen människa har uppdraget och ansvaret att ha ett diakonalt förhållningssätt. Med Jesus Kristus som förebild ska vi se och möta de behov som finns hos medmänniskan i samhället och i våra församlingar.

I vårt diakonala förhållningssätt ska vi alltid se människan och ha en tro på allas inneboende resurser. Det innebär att vi genomför arbetet tillsammans med personen som söker oss för stöd och hjälp, i livets olika skeden. Vi ska i vårt diakonala uppdrag arbeta för en god samverkan med, och kunna hänvisa till, övriga samhällsaktörer. Då kan vi tillsammans bidra till ett holistiskt perspektiv där vi som representanter för församlingen och kyrkan, i stort kan ingjuta hopp, påtala orättvisor och ge stöd genom det kristna perspektivet. Vi ska verka för att vara en självklar samverkanspartner i samhället i övrigt. Det diakonala arbetet ska genomsyra all församlingsverksamhet med delaktighet och handling i barn- och ungdomsarbete, bland flyktingar och nysvenskar, bland äldre och ensamma och bland människor i utsatta situationer. Vi ska arbeta för att hålla ett perspektiv som innesluter alla åldrar och synas på

många olika arenor.

Mötet med Jesus Kristus kan bli tydligt i våra möten med utsattheten likväl som vi möter Jesus Kristus i gudstjänst och bön. Vi verkar i en landsbygd med närhet till större städer som många pendlar till för sitt arbete, och som dagtid lämnar bostadsorten. Detta är en utmaning för oss i församlingen som vill erbjuda mötesplatser och verksamheter.

Det är viktigt att vi i vårt utåtriktade arbete ständigt uppdaterar oss och gör oss medvetna om vilka som är ”de mest utsatta” i vårt område. Detta växlar och det skall synas i våra insatser och verksamheter att vi ser växlingarna bland behoven.

I våra församlingar finns många olika typer av utsatthet, såsom missbruk, ensamhet och socioekonomisk problematik. Här är det särskilt viktigt att vi åter igen bjuder in till ett gott volontärt deltagande inom vårt diakonala arbete, detta under välorganiserade former. Volontärer är en viktig del av församlingsarbetet då uppdragen är många över en stor geografisk yta. Det är också en diakonal insats att få bli tagen i anspråk som volontär och det kan vara en viktig del av att bryta isolering. När vårt arbete ger plats för en längtan efter andlig fördjupning och vi möter med ett diakonalt förhållningssätt för kroppsligas Guds kyrka på jorden.

Mission

”Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.”
(Matt 28:18–20)

Ordet mission har tolkats på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, i Guds verk i världen, Missio Dei. Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad. Dessa perspektiv återfinns i kyrkans tradition och är förenliga med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor skall komma till tro på Jesus Kristus, leva i tro, där en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas. Kyrkans mission visas i engagemang och samverkan i såväl internationellt som lokalt arbete tillsammans med de människor som bor och vistas i församlingen.

Missionsuppdraget sammanfattar allt vi gör och allt vi är, genom Jesus Kristus, så att vi:

- Med kärlek möter människor, stora som små, fattiga som rika, såväl sökande som troende.
- Samtalar om treenig Gud, Fadern och Sonen och den heliga Anden.
- Visar på Guds stora kärlek, genom Jesus Kristus, i gärning, undervisning, ord, musik och tystnad.
- Ser Gud i alla medmänniskor.

Det internationella arbetet är en viktig del av församlingens mission. Församlingen skall undervisa om Svenska kyrkans internationella verksamhet och visa på sitt medborgarskap i den världsvida kyrkan.

Samverkan och ekumenik

Samverkan

När Roslagens västra pastorat bildades var syftet att Svenska kyrkan skulle bli effektivare genom samverkan mellan flera församlingar.

Nu när organisationen är på plats, finns möjlighet till samverkan i utförandet av vårt uppdrag.

I vår iver att bli effektivare får vi inte förlora engagemang hos de aktiva i församlingen. Lyckas vi bra med engagemang och samverkan skapar vi gemenskap som kan genomsyra arbetet i varje liten enhet, i de ideella arbetsgrupperna, i arbetslagen, i församlingsråden och i all den verksamhet som bedrivs.

I Hallstaviksområdet behövs även större samverkan med samhället för att skapa fler mötesplatser för nytillkomna ensamstående, familjer och nysvenskar. Häverö kyrka ligger längs pilgrimsleden ”Vikingaleden”, ett samarbete över pastoratsgränserna.

Ekumenik

Förutom Svenska kyrkan finns pingstkyrkan i Hallstavik, Trästa friförsamling i Trästa och Edebo missionsförsamling i Hammarby.

Häverö–Edebo församling samverkar med missionsförsamlingen i Hammarby och arrangerar gemensam gudstjänst under böneveckan för kristen enhet.

I Rimbo församling finns Sjundedags Adventistsamfundet, Ekebyholms Adventkyrka. Enligt tradition gemensam gudstjänst/mässa under böneveckan för kristen enhet.

I Husby, Skederids och Rö församling finns Finstastiftelsen, Föreningen Finsta forntid och framtid, Katolska Skederidsgruppen och Svenska kyrkan. Det är ett brett samarbete där alla fyra tillsammans med Sensus bidrar till firandet av bland annat Birgittadagen traditionsenligt den 7 oktober. Sommartid firas det en ekumenisk gudstjänst med fredstema på den Heliga Birgittas himmelska födelsedag (dödsdag). Birgittainspirerad musik vid bönegrottan före gudstjänsten. Katolska deltagare kommer även från Stockholm, Norrtälje, Uppsala och Västerås.

Obligatoriska uppgifter

I Roslagens västra pastorats sju församlingar finns tolv kyrkor och fyra kapell. Församlingarna och dess kyrkor är uppdelade i tre arbetsområden som respektive församlingsherde ansvarar för.

Edsbro–Ununge, Husby, Skederids och Rö församlingar

I Husby, Skederids och Rö kyrkor firas gudstjänster eller mässor varannan helg i någon av kyrkorna som finns i Husby, Skederids och Rö församling kl 11.00. I Edsbro eller Ununge kyrkor firas gudstjänst eller mässa varannan helg kl 15.00. Vid större kyrkliga helgdagar firas vanligtvis gudstjänster och mässor oftare än varannan helg.

Häverö–Edebo församling

I någon av Häverö–, Edebo–, Hallstaviks kyrkor eller i Fiskarens kapell firas högmässa vanligtvis varje söndag och kyrklig helgdag kl 11.00. I Fiskarens kapell finns ett regelbundet gudstjänstliv även under vardagar.

Rimbo, Gottröra, Närtuna, Fasterna församlingar

I Rimbo kyrka eller S:t Annas kapell firas vanligtvis mässa eller gudstjänst varje söndag eller kyrklig helgdag kl 11.00. I S:t Annas kapell finns ett regelbundet gudstjänstliv även vardagar. I Gottröra–, Närtuna–, Fasterna kyrkor eller Rånäs kapell firas mässa eller gudstjänst vanligtvis var tredje söndag kl 15.00. Vid större kyrkliga helgdagar firas fler gudstjänster och mässor än var tredje helg.

Pastoratsmässor

Vanligtvis firas sex gemensamma pastoratsmässor under året; nyårsdagen, annandag påsk, sommarmässa, annandag jul, samt en pastoratsmässa under vinter- och hösttid.

Gemensam telefonsjälvård

Pastoratet bidrar till Uppsala stifts gemensamma telefonsjälvård.

Barnperspektiv

Barnens särställning i Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention som är lag, utgör grunden för att barnets rättigheter tas till vara i våra församlingar och i vårt pastorat, barnkonsekvensanalys görs löpande.

Konfirmandhandlingsplan

Handlingsplan för konfirmandarbetet finns och hålls aktuell.

Verksamhet på teckenspråk, finska, samiska och övriga språk

Pastoratet ska hålla sig informerad om vilka behov och önskemål som döva och andra användare av teckenspråk har, och vid behov erbjuda teckenspråkspräst vid gudstjänster, kyrkliga handlingar, konfirmationsundervisning samt vid andra verksamheter teckenspråksmedhjälpare.

När det gäller samiska och övriga språk tar pastoratet, vid behov, kontakt med tolkcenter och eller Uppsala stift.

Prästbefattningar

Pastoratet har sex prästtjänster, fördelade på en kyrkoherde, två församlingsherdar och tre komministrar.

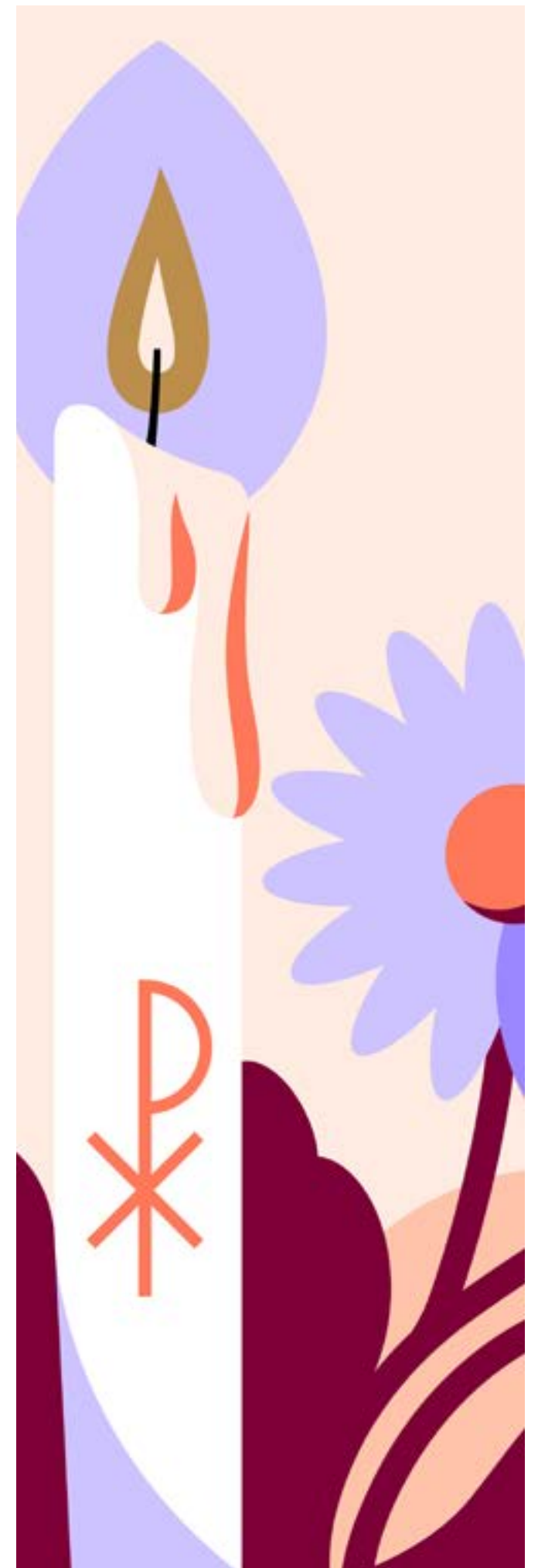
Kyrkomusikertjänst

Den obligatoriska kyrkomusikertjänsten i pastoratet är en organisttjänst.

Kris och beredskap:

Pastoratet och församlingarna har en kris- och beredskapsplan, samt en kris- och beredskapsplan för begravningsverksamheten.

Vi samverkar med kommun, region och stift. Kyrkoherden är med i Norrtälje kommuns krisledningsgrupp POSOM.

Avslutning och giltighetstid

Denna församlingsinstruktion beskriver hur pastoratet och dess församlingar, som lemmar i Kristi kropp, skall utföra sin grundläggande uppgift: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Den skall ligga till grund för arbetet med budget och verksamhetsplaner, och är ett redskap för anställda, förtroendevalda och frivilliga i detta arbete.

Församlingsinstruktionen ska också vara tillgänglig för alla som vill veta mer om församlingarnas identitet och vision.

Församlingsinstruktionen är ett levande dokument och revideras var fjärde år.

Roslagens västra pastorat 2024-12-18

Helén Uddén
Kyrkoherde

Henning Larsson
Ordförande kyrkofullmäktige

**Svenska
kyrkan**

Roslagens
västra pastorat